

Rsp: 803/14

Klíčová slova: zásada rozumnosti, účelně vynaložené náklady, péče řádného hospodáře,

Dotčená ustanovení: § 4 odst. 1 občanského zákoníku č.89/2012 Sb; § 497 Obchodního zákoníku

Právní věta:

Pokud je v ujednání smluvních stran dohodnuto, že dlužník uhradí veškeré náklady spojené s vymáháním pohledávek, musí jít v každém případě o náklady účelně vynaložené. Po ukončení smluvního vztahu je to výhradně věřitel, kdo svými právními úkony zásadním způsobem určuje a ovlivňuje výši takovýchto nákladů, přičemž při své obchodní rozvaze o účelnosti vynakládání takových nákladů by měl postupovat s péčí řádného hospodáře a šetřit práva druhé strany. V tomto ohledu je třeba poukázat na účinnou zásadu rozumnosti obsaženou v § 4 odst. 1 občanského zákoníku č.89/2012 Sb., kde je uvedena domněnka rozumu průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností. V případě prokázání, že nešlo o účelně vynaložené náklady, nemohou být tyto náklady jednostranně započítány na úhradu zaplacených částek.

Z odůvodnění:

I. Žalobní návrh

Žalobou ze dne 18. 06. 2014 doručenou Rozhodčímu soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „Rozhodčí soud“) dne 18. 06. 2014 se strana žalující domáhala na straně žalované, aby uhradila částku 10.066,36,- Kč s příslušenstvím a dále náhrady všech nákladů spojených s rozhodčím řízením.

Své nároky strana žalující opírá o úvěrovou smlouvu ze dne 18.3.2009, dle které byl žalovanému poskytnut úvěr na nákup předmětu financování – tj. automobil Lancia Lybra Wagon 1.8.

Strana žalující v žalobním návrhu uvedla, že strana žalovaná svůj závazek do doby podání žaloby ani částečně neuhradila. Strana žalující proto uplatnila žalobní nárok na úhradu jistiny dluhu a jejího zákonného příslušenství.

II. Pravomoc (příslušnost) Rozhodčího soudu

V článku 9 odst. 9.1 úvěrových podmínek byla mezi žalobcem a žalovaným pro případ sporů vzniklých na základě úvěrové smlouvy sjednána rozhodčí doložka. Na základě této doložky je příslušný k řešení případných sporů vzniklých ze shora označené úvěrové smlouvy Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v Praze.

V článku 9 odst. 9.2 úvěrových podmínek strany výslovně sjednali dle § 29 odst. 1 Řádu rozhodčího soudu, že sporu bude rozhodnut bez ústního jednání pouze na základě písemností.

Rovněž nelze při posuzování námitky strany žalované ohledně zneužití práva silnější stranou odhlédnout od skutečnosti, že se nejednalo o spotřebitelský vztah, nýbrž o vztah obchodně-závazkový, který se vyznačuje silnou smluvní svobodou a předpokladem odborné péče vynakládané smluvními stranami při uzavírání smlouvy. Strana žalovaná tak určila právní povahu závazkového vztahu tím, že uvedla svůj identifikační údaj identifikačním číslem. K tvrzení žalované strany, že byla nucena bez výhrad přijmout smluvní podmínky předložené žalující stranou a že byly předloženy, až při podpisu smlouvy lze uvést, že v úvěrové smlouvě je v čl. 7 čitelně, přehledně a s dostatečnou velikostí písma napsáno, že: „*Klient stvrzuje podpisem této smlouvy, že před podpisem této smlouvy převzal úvěrové podmínky Věřitele; že se před podpisem této smlouvy seznámil s obsahem Úvěrových podmínek, přičemž tento obsah je mu srozumitelný a považuje jej za dostatečně určitý a že projevuje neodvolatelný souhlas být těmito Úvěrovými podmínkami v*

jejich plném rozsahu vázán.“. Zároveň, je uvedené ustanovení v oddíle, který nevzbuzuje dojem nepodstatného charakteru. Vzhledem k výše uvedenému, se žalovaná strana s úvěrovými podmínkami měla a mohla seznámit už před podpisem smlouvy a nic jí v tom nebránilo. Žalovaná strana svým podpisem na úvěrové smlouvě stvrdila, že obdržela úvěrové podmínky a tedy se s nimi seznámila.

Vzhledem k formulaci rozhodčí doložky ve smlouvě vzal rozhodce za prokázané, že pravomoc (příslušnost) Rozhodčího soudu byla řádně a v souladu se všemi podmínkami založena.

III. Tvrzení stran a průběh řízení

Strana žalovaná se k žalobě vyjádřila svým podáním ze dne 1.8.2014 s tím, že žalobní návrh nepovažuje za důvodný, neboť z dokladů předložených stranou žalující vyplývá, že po ukončení smluvního vztahu došlo k prodeji předmětného automobilu ve stavu, v jakém se nachází a ve stavu, jak stojí a leží, takže vícenáklady v částce 18.054,- Kč nelze považovat za účelně vynaložené náklady, a to zejména s ohledem na dosaženou kupní cenu automobilu ve výši 20.000,- Kč.

Dále poukazuje, že takovéto jednání strany žalující je v rozporu s dobrými mravy a v rozporu se zásadou poctivého obchodního styku a nemělo by požívat právní ochrany.

IV. Právní posouzení

Rozhodce nejprve posuzoval, zda mezi stranou žalující a stranou žalovanou vznikl závazkový právní vztah založený úvěrovou smlouvou ze dne 18.3.2009. Vzhledem k tomu, že posuzovanou smlouvou se zavazuje věřitel, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky, řídí se tato smlouva podle § 497 ObchZ částí třetí obchodního zákoníku. Posuzovaná smlouva splňuje všechny formální a obsahové náležitosti úvěrové smlouvy. Rozhodce dovedl, že sjednaná smlouva včetně rozhodčí doložky je platnou smlouvou vyvolávající zamýšlené právní účinky.

Rozhodce však musel dát za pravdu kvalifikované právní obraně spočívající v tvrzení, že žalobní návrh není důvodný, neboť z dokladů předložených stranou žalující vyplývá, že po ukončení smluvního vztahu došlo k prodeji předmětného automobilu ve stavu, v jakém se nachází a ve stavu, jak stojí a leží, takže vícenáklady v částce 18.054,- Kč nelze považovat za účelně vynaložené náklady, a to zejména s ohledem na dosaženou kupní cenu automobilu ve výši 20.000,- Kč.

Je nezbytné poukázat na ujednání smluvních stran v čl. 5.7. Úvěrových podmínek společnosti C., a.s., podle kterých je věřitel oprávněn z výtěžku zpeněžení uhradit veškeré své pohledávky, které mu vůči klientovi z ÚS či v souvislosti s ní vznikly, a dále veškeré náklady, které mu vznikly v souvislosti s vymáháním pohledávek; příkladem jsou dále v tomto ustanovení uvedeny odměna znalce či odměna auto prodejce. Rozhodce nezpochybuje platnost takového ujednání, nicméně má za to, že se vždy musí jednat o náklady účelně vynaložené.

Nelze odhlédnout od skutečnosti, že je to výhradně strana žalující, která svými právními úkony po ukončení smluvního vztahu zásadním způsobem určuje a ovlivňuje výši takovýchto nákladů, přičemž při své obchodní rozvaze o účelnosti vynakládání takových nákladů by měla postupovat s péčí řádného hospodáře a šetřit práva druhé strany zejména s ohledem na skutečnost, kdy se takové náklady chystá vymáhat právní cestou po straně žalované.

Rozhodce přisvědčil námitce žalované strany o neúčelnosti takto vynaložených nákladů 18.054,- Kč zejména s ohledem na výši sjednané kupní ceny 20.000,- Kč a současně se sjednaným omezením (až vyloučením) odpovědnosti za vady prodaného automobilu. Dle názoru rozhodce by žádný běžný prodávající s rozumem průměrného člověka nevynaložil při prodeji vozidla o hodnotě stanovené oborným posouzením společností D. ve výši 15.000,- Kč (ostatně i seznatelné prostým porovnáním cen u internetových prodejců) částku 4.477,00 Kč (společnosti R. s.r.o.) za zajištění odhlásky vozidla v evidenci ČR, částku 47,00 Kč (společnosti RU s.r.o.) za zimmí

směs do ostříkovačů ani částku 4.235,00 Kč (společnosti RU s.r.o.) za provizi za prodej předmětu financování aj. – celkem tedy částku 18.054,- Kč, jež převyšuje výnos z prodeje odhadnutý společností D.

Rozhodce v tomto ohledu odkazuje na v současné době účinnou zásadu rozumnosti obsaženou v § 4 odst. 1 NOZ, kde je uvedena domněnka rozumu průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností, kterou ostatně zmiňovala ve svých podáních i strana žalující.

Je tedy zřejmé, že strana žalující nepostupovala při prodeji předmětu financování s péčí řádného hospodáře a uplatnila vůči straně žalované náklady související s prodejem předmětu financování, které nelze v žádném případě označit za účelně vynaložené.

Za této situace má rozhodce za to, že takto započítané náklady nejsou účelně vynaložené a proto nemohou být jednostranně započítány na úhradu stranou žalovanou zaplacených částek. V takovém případě je již jen logickým právním důsledkem, že nárok uplatněný v tomto řízení stranou žalující nemůže býti po právu.

V Praze dne 4. 11. 2014